

İKİ AYLIK ÖYKÜ DERGİSİ YIL: 20 SAYI: 116 NİSAN-MAYIS 2023 ISSN 1304-7604

HECEÖYKÜ

HECEÖYKÜ

İKİ AYLIK ÖYKÜ DERGİSİ

ISSN 1304-7604

YIL: 20 SAYI: 116

Nisan-Mayıs 2023

Yayın Türü: Yerel Süreli

Hece Yayıncılık Ltd. Şti. Adına

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü:

Ömer Faruk Ergezen

Yayın Kurulu:

Ali Karaçalı, Ali Ulvi Temel,

Emin Gürdamur, İsmail Sert,

Mehmet Kahraman, Safiye Gölbaşı

Yönetim Yeri: Konur Sk. No: 39/1

Kızılay/Ankara

İletişim Tel: (312) 419 69 13

Fax: (312) 419 69 14

 www.hece.com.tr

 heceoyku@hece.com.tr

    [heceyayinlari](#)

Teknik Hazırlık: Hece

Kapak: www.sarakusta.com.tr

Baskı: www.emsalmatbaa.com.tr

2023 Yılı Abone Bedeli:

Yıllık: 295 TL.

Kurumlar İçin: 895 TL.

Hece ve Heceöykü Dergisi İçin:

1.170 TL.

Posta Çeki: 149582

Hece Basın Yayın Ltd. Şti.

Heceöykü'ye gelen yazılar yayın

kurulunun onaylaması durumunda

takip eden üç sayıda yayımlanır. Gelen

yazılar yayımlansa da yayımlanmasa

da geri verilmez. İlkelerimize uymayan

ilanlar alınmaz.

Baskı Tarihi: 31.03.2023

İÇİNDEKİLER

4 FOTOĞRAF ÖYKÜ

5 ÖN YAZI

Emin Gürdamur, İnsanın Evi İnsanmış, 5

8 ÖYKÜ

Safiye Gölbaşı, Cahitler Koridoru, 8 /

Rüveyda Durmaz Kılıç, Bir Küçük Burun Meselesi, 14 /

Soner Oğuz, Bir Yazı Evinden, 16 / Müzeyyen Çelik, Yeşil Kurşun Kalem, 26 /

Selma Aksoy Türköz, Sahilde, 29 / Emrah Kanlıkama, Yazgı, 33 /

Ayşe Atıla, Çüngüşlü Rıza'nın Gör Deddiği, 41 / Esra Kılıç Türedi, Mavi Perdeler, 44 /

Selma Maşlak, Mektup, 49 / Birgül Temur, Kırk Boğum, 52 /

M. Talha Özmen, Takı Sırası, 56 /

61 KALDIĞI YERDEN

Sema Bayar, Handan Acar Yıldız, Mehmet Kahraman, Rüyalar, Hatıralar ve Ruhlar, 61

67 BENİM ÖYKÜM

Zeynep Sati Yalçın, Yürüdükçe Uzasın Yolum, 67

71 DOSYA: ŞEHİR VE YAS

Safiye Gölbaşı, Sunuş, 71, Mehmet Narlı, Maraş Dediğin, Maraşlı Dediğin, 72 /

Ali Necip Erdoğan, Fay Kırılınca Ortaya Şehir Bilinci Çıktı, 74 /

İbrahim Tökel, Kaybolan Türk, Kaybolan Şehir, 80 / Zeynep Merdan, Lüks Acılar, 83 /

Esra Özdemir Demirci, Daha Önce Tanışmış mıydık?, 87 /

Sıddık Yurtsever, Anlatmam Derdimi Dertsiz İnsana, 90 /

Müzeyyen Çelik, Bütün Dünya Telaşları ve O Sabah, 93 /

Hande İkbal, İfşaat Sunağında Modern Ayın, 97 /

Ayşe Ünüvar, Kırık Dala Tutunan Serçe Hüznü, 100 /

Zeynep Sati Yalçın, Uzak Sarsılışlardan Yakın Parıltılara, 103 /

Mustafa Uçurum, Enkaz Dersleri, 106 /

108 SÖYLEŞİ

Kemal Sayar'la Şehir ve Yas Üzerine, Konuşan: Rûveyda Durmaz Kılıç, 109 /

119 ÖYKÜCÜNÜN SÖZLÜĞÜ

Hâle Sert, 119

121 ÖYKÜ ÜZERİNE

Eyüp Tekin, Buruk Bir Veda: Yaşar Kaplan Hikâyeciliği, 121 /

Fuat Arpa, Tarık Buğra'nın "Şehir Kulübünde" Öyküsünün Sosyolojik Eleştiri Kuramına Göre İncelenmesi, 125 /

130 YAŞADIĞIM GİBİ

Mehmet Aycı, Çok Karanlık, 130

132 ÜÇ ANAHTAR

Abdullah Harmancı, 132

133 FİLMÖYKÜ

Ayşenur Gülsüm, İncelikli Sevmenin Sır Olmayışı Hakkında: *Sessiz Kız*, 133

140 İLK KİTAP SÖYLEŞİSİ

Zübeyde Andıç, "Sabretmenin Mükâfatına İnananlardanım", 140

142 HECEÖYKÜ'DE İLKLER

Ahmet Uysal, Yaratıcı Yazarlık ya da Gri Kentin Tutunamayan Martılarından Bakışlar, 142 / Şahin Tağızade, Japon Bahçesi, 149 /

Ahmet Yılmaz, Evimizin Önü Pazar, 153 /

Jale Önder Arıcı, Kanatsız İzbandut, 156 /

Feyza Kartopu, Dağılan, Uçuşan Ilık Kum Taneleri, 161

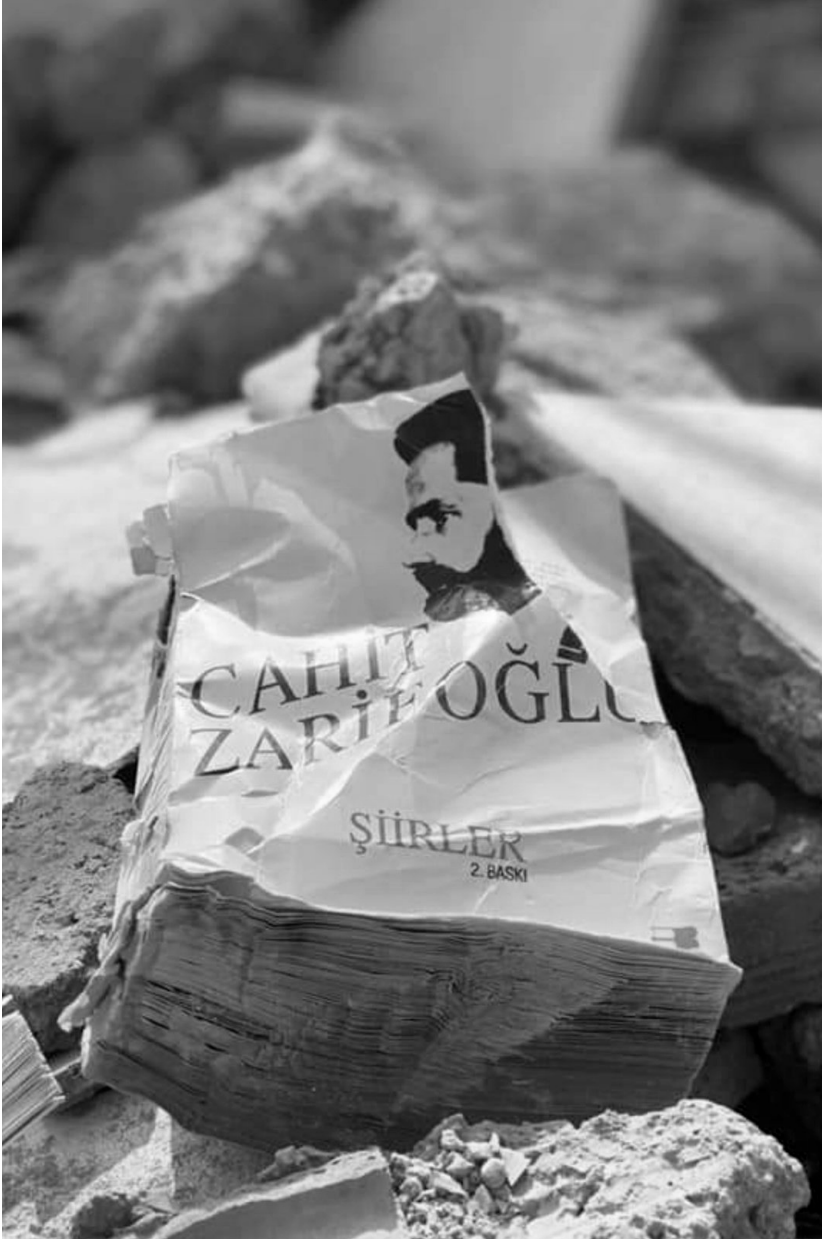
169 KİTAPLIK

Çağlar Sarıtaş, Her Sabah Bir Çöl Masalına Uyanmak: Kadir Daniş'in *Yanlı*

Leyla'sı, 169 / Özlem Karapınar, Âdemler ve Havvalar: *Uzakların Kokusu*, 171 /

Mehmet Mustafa Erdal, *Kuşlar, Pıtraklar ve Tıraş Sandığı*: Türküler Dolusu, 173 /

Merve Özgenli Çelik, Oldurulamayan Annelik ve *Küçük Yıvırlak Taşlar*, 175 /

FOTOĞRAF ÖYKÜ: Merhum öykücü Recep Şükrü Güngör'ün evinin enkazından. Kaynak: *Yeni Şafak*

İNSANIN EVİ İNSANMIŞ

“Toprak, kendisine olan emniyetimi yıkmıştı. Tabiatla kolay kolay barışamazdım. Toprak, üzerinde emeklediğimiz, gezdiğimiz, oturup kalktığımız, hayat dediğimiz gülünç ve muztarip oyunu oynadığımız ve sonra bir gün tekrar kucağına döndüğümüz katı anayı, bana bu zelzele geceleri öğretti.” Ahmet Hamdi Tanpınar’ın “Erzurumlu Tahsin” hikâyesinde geçer bu ifadeler. Tanpınar 1924 yılında öğretmenlik yaptığı Erzurum’da depremi ve deprem korkusunu derinden yaşamış; insanı, şehri, hayatı sorgulamasına neden olan büyük yıkımı, gerçek hayattan bir karakterle, Erzurumlu Tahsin’le birlikte anlatmıştır.

İnsanın arza olan emniyetinin yıkılmasının ne demek olduğunu, 6 Şubat’ta ülkemizde meydana gelen iki büyük depremle iliklerimize kadar hissettik. Kahramanmaraş merkezli iki depremin on bir şehrimizde meydana getirdiği yıkımın boyutlarını öğrendikçe boğazımız düğümlendi, nefesimiz kesildi. Kelimelerin işe yaramadığı bir duvara çarptık. Gündelik meşgalelerimiz, telaşlarımız bu duvar karşısında tuz buz oldu. Dünü ve yarını birbirine bağlaması gereken âni, ihtiva ettiği anlamlarla birlikte birdenbire kaybettik. Hayır, kaybetmedik, an betonların altında kaldı. Hayat avuçlarımızın içinden kaydı ve o büyük boşlukla yüzleştik. Ailesini, evini, yarınlarını kaybedenlerin onulmaz yalnızlığı karşısında kelimelerin yapabileceği şeyler sınırlıdır. Yıkılmış binalardan sarkan perdeler karşısında bütün bir ülkeyle birlikte kelimelerin de nutku tutulur.

Üstat Sezai Karakoç, Varto depremini anlatırken, “bizim gibi düşünen, konuşan, şakalaşan canlı kanlı kişileri, dünya ötesi kudret, birden çekip aramızdan aldı ve biz bunu duyar duymaz yalçın bir duyguyla ürperdik, yaşantıdan ötede, düşünceden ötede, deneyden ilerde metafizik bir kaygıyla sarsıldık.” demişti. Evet, ihmallerin, vurdumduymazlığın ötesinde, daha ötesinde, bunların üstesinden gelmekle bile telafi edilemeyecek varoluşsal bir acı yaşadık. Bundan sonra bu acıyı yaşamamış gibi davranmamızın imkânı yok. Binlerce insanın ansızın ölü-

mü, insan hayatının hak ettiği değeri, ihtimamı, biricikliği gölgeledi. Hevesler, umutlar, emeller mezarlıktaki nişanelerde birer numaraya dönüştü. Bu sayımızın söyleşi konuğu Kemal Sayar Hoca'mızın dediği gibi: "İstatistikler gözyaşlarına ve tekil hakikate karşı kördür." Bu körlüğün gölgesinde, tarihte ölümün kapımızı topluca çaldığı felaket anlarında olan şey yine oldu: İnsanın nadide hikâyesine gölge düştü. O hikâyenin mihveri saydığımız evler başımıza yıkıldı.

Ev duygusunun ne müthiş bir mahfaza olduğunu, depremin ilk gününde enkazdan kurtarılan bir çocuğun, "Eve gitmek istiyorum." sözleriyle ürpererek hatırladık. Ev gidilen bir yerdi. Ev yuvaydı, gölgelikti, sığınaktı. İnsan korkunca eve koşardı, yorulunca eve koşardı, üşüyünce eve koşardı, işin içinden çıkamayınca eve koşardı, mağlup edilince eve koşardı, sınavdan çıkınca eve koşardı, güzel bir haber alınca eve koşardı, kimsesiz kalınca eve koşardı, âşık olunca eve koşardı, kitap alınca eve koşardı. Evlerin insanlara mezar olmasını aklımız almıyor, hiçbir zaman almayacak. Tanpınar da hikâyesinde, devam eden sarsıntılar yüzünden dışarıda kalmakla eve girmek arasında yaşadığı tereddüdü anlatırken aynı yere vurgu yapmıştı: "O zamana kadar ev ve yatak mefhumlarını bu kadar kuvvetle anlamamış, yatacak yeri olmamanın azabını tatmamıştım."

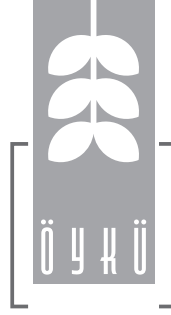
Yeryüzüne emniyetimizi kaybettiğimiz, yıkılan evlerle birlikte dünyadaki evsizliğimizi de derinlemesine duyumsadığımız anda ihtiyacımız olan anlam bambaşka bir yerden çıkageldi. Ne yapacağımızı bilemediğimiz o kara günlerde, bu ülkenin, kalpleri görünmez zincirlerle birbirine bağlı insanları, dünyada eşine az rastlanır bir yardım seferberliği başlattı. İnsanın yurdu insan imiş, bunu hiçbir zaman unutmayacağız. Ahırdaki ineklerini satıp depremzedelere bağışlayan Erzurumlu Nazime nineyi, Karslı Sarıgül teyzeyi, Çorumlu Hasan amcağı unutmayacağız. İstanbul'daki kilerini Adıyaman'ın dağlarındaki çaresizliğe merhem olsun diye külliye boşaltan kadınları unutmayacağız. Balıkesirli köylülerin daha ilk gün "Şimdi oralarda kardeşlerimiz çok üşür." diyerek kamyonları lebalep odun doldurup göndermesini unutmayacağız. Deprem bölgesinde AFAD çadırlarına halkı yerleştirip kendileri dışarıda uyuyan Mehmetçiği unutmayacağız. Şemdinli dağlarındaki köylerinden sırtlandıkları ekmekleri karları yara yara ilçeye, görevlilere yetiştirmeye çalışan köylüleri unutmayacağız. Niğde'nin kırsalından eşeklerine yükledikleri un çuvallarını ter içinde şehre indiren çiftçileri unutmayacağız. AFAD ekipleri başta olmak üzere başına kaskını, yüreğine merhametini geçiren ve depremzedelerin imdadına koşan görevlileri unutmayacağız. Yardım için seferber olan sivil toplum örgütlerini, onların isimsiz kahramanlarını unutmayacağız. Göçük altında günlerce uy-

madan tüneller açan, en tehlikeli yerlere giren madencileri, itfaiyecileri unutmayacağız. O gece yollara dizilen, kar tipi buz demeden son sürat depremin vurduğu şehirlere doğru direksiyon sallayan tır şoförlerini unutmayacağız. Kızının çeyizini getirip yardım toplama merkezine teslim eden, yine de yüreği soğumayan Azerbaycanlının vefasını unutmayacağız. İşgal altındaki Filistin camilerinde toplanan yardım paralarını unutmayacağız. Cidde havalimanında çalışan Senegalli ve Bangladeşli işçilerin aralarında topladıkları parayı, umreden dönen Türk kafiye teslim etmesini unutmayacağız. Cami duvarına çizgi film yansıtıp çocukları sakinleştirmeye çalışan din görevlilerini unutmayacağız. Kendi sobasını deprem bölgesine gönderen Amasyalı Sultan Hanım'ı unutmayacağız. Ellerinde yemeklerle yol kenarlarına dizilen, deprem bölgesinden gelenlere ikramlarda bulunan komşu şehirlerin gençlerini unutmayacağız. Rize'nin, Ordu'nun dağ köylerinden yatakları, yorganları, yiyecekleri, giyecekleri sırtlarına alıp can havliyle şehre ulaştıran nineleri unutmayacağız. Afganistan'ın kuzeyindeki dağlarda yaşayan ve depremi duyar duymaz bileziklerini çıkarıp gönderen Türkmenleri unutmayacağız. Paltosunu çıkarıp yardım kolisine koyan Batmanlı anneyi, umre hayalini gerçekleştirmek için biriktirdiği parasını gözünü kırpmadan depremedelere gönderen lise öğrencisini unutmayacağız. Dünyanın dört bir yanından koşup gelenleri; kalbi, bizim buruk kalbimizle atan kalpleri unutmayacağız. Onlar saymakla tükenmezler. Onlar her şeyi kaybettiğimizi sandığımız bir anda bu toprakların mübarek bağrından ayağa kalkan bir ruhun mümessilleriydiler. İyiliği çoğalttılar. Onlar İbrahim'in ateşini söndürmek için ayağa kalktılar, yola koyuldular. Ateşimiz kolay söndürülemez kadar büyüktü ama o korkunç azabın, o uçsuz bucaksız boşluğun tam ortasında ev duygusunu kaybedenlere ev, anlam enkazı altında kalanlara anlam oldular.

Heceöykü olarak kelimelerin aciz kaldığı büyük acı karşısında yaralı şehirlerimize ses vermek, aynı duygular etrafında kenetlendiğimizi beyan etmek istedik. Bir daha hiç yaşanmaması temennisiyle “Şehir ve Yas” başlıklı bir dosyayla huzurlarınızdayız.

Güzel ve yaralı ülkemizin başı sağ olsun...

Emin Gürdamur

Safiye Gölbaşı

CAHİTLER KORIDORU

Bir koridordasınız

Cahit dayım, ekmeek yiyin derdi benle yengeme, ekmeek yiyin, ekmeeksiz doymazsınız ekmeek yiyin. Kaşığınıızı çok doldurmayın. Suyu lıkır lıkır içmeyin, ta-bağınıızı bitirmeyin, yemek kalsın, kalsın yemek, siz ekmeek yiyin. Ekmeği de çok yemeyin, hadi tamam bu boğaz harbi yeter, kaldırın sofrayı.

Pürtelaş toplardık ekmeğimizi.

Sevdiğimiz yiyecekleri değil, sevemediğimiz yiyemediğimiz yiyecekleri bilirdi dayım. Sen derdi, şunu yiyemiyordun değil mi, gözleri parlardı, birinin bir şey yiyemiyor olması içini genişletirdi sanki.

Bütün yemeklerden korkuyorum şimdi. Yemek yiyen insanlardan korkuyorum. Birinin bir şeyi doya doya yemesinden korkuyorum. Sofralar kuramıyorum, oturamıyorum sofralara. Hep ayaküstü birkaç lokma. Bir hadsizliktir çünkü yemek yemek bence, açıkça bir çirkinlik.

sağdan birinci kapıyı çalın

Ama Zarifoğlu başka. Yalnız o temize çıkarıyor beni dayımın yanında, bir tek o. Elimde onun kitaplarını görünce beni sever gibi oluyor dayım. Cahit miymiş adamın adı diyor, gülümsüyor. Zarifoğlu'nun edebî hüneri, aynı ismi taşıdıkları için ona da geçmiş ya da geçebilirmiş yahut aralarında ismin dışında bir ortaklık daha varmış gibi, bu kitaplardan kendine pay çıkarıp gururlanıyor. O, böyle elimdeki kitaba bakıp sevinince ben daha çok seviyorum Zarifoğlu'nu. Bir kitabını bitirip diğerine başlıyorum. Bitirdiğimi başa alıyorum. Dayımın dikkatini

ancak dayımın kendi ismiyle çekebilmişim ne gam. İkimiz de pek memnunuz benim Zarifoğlu okumamdan.

kapının önünde bekleyin, açılmayacaktır

Şair burada ne demek istiyor diye sormazdı Allah'tan dayım ama ben öyle çocuktum ki birisi çıkacak ve aslında Zarifoğlu'nun şiirini anlamadığımı fark edecek diye ödüm kopardı.

Bir gün derdim, bir gün, kendi kendime yemin eder gibi, Zarifoğlu'nu kavrayacağım, bu şiirler ne diyor anlayacağım. Bir acı var seziyorum, bir öfke var, bir kaçış, isyan, hasret, arzu ama açıklayamıyorum. Onun şiirini anlayınca kendi hayatımı da anlayacağım, yazılanı çözünce yazgım kendiliğinden çözülecek. O zaman öğreneceğim dayımın neden bu kadar çok konuştuğunu ve anlayacağım yengemin neden bu kadar az konuştuğunu da.

o zaman soldan birinci kapıya gidin

Konuşmak fiili, bilhassa yokluğuyla bir kara delik olarak hayatımda yeni yeni belirliyordu. Bir teneffüs, okulun şadırvana bakan duvarına yaslanmış yanımda duran sıra arkadaşşıma bakıyordum. Kivili oraletini içiyordu ve her zamanki gibi *hiç konuşmuyordu*. İki yıldır tanıyordum onu ama neden *hiç konuşmadığımı* anlamış değildim. Öğleden sonraydı, hava yumuşacıktı, yemyeşil parlıyordu oraleti, konuşmaması için hiçbir sebep yoktu ama arkadaşım uzaklara bakıyordu. Nasıl oluyor da *hiç konuşmak* istemiyordu, hiç mi istemiyordu, *konuştuğu hiç* mi kimse yoktu? Kim bilir... Ben neden bu kadar çok konuşmak istiyordum peki, kime, neden anlatmak istiyordum hikâyemi? Ya bunu kim bilir?

O gün, o teneffüs, bu *kimbilirlerden* sıkılmış havanın güzelliğine inat bıkkınlıkla etrafıma baktığımı hatırlıyorum. Sonra...

Sonra onu gördüğümü...

Bana bakıyordu. Şadırvanda oturmuş benim arkadaşşıma bakışıma bakıyordu. Benim bir sessizliğe bakışıma sessizce bakıyordu. Ben de durdum ve ona ilk kez dikkatle baktım. Onu tanımıyor değildim. Okulumuzun satranç şampiyonu Cahit'ti. Bir süredir rastlaşıyordu bakışlarımız. Şimdiye kadar tesadüfen karşılaştığımı düşündüğüm bakışlarıyla ilk kez tesadüfen karşılaşmamış olabileceğimi düşünmüştüm o an. Bütün o "öyle denk geldi herhâlde"ler öyle olmayabilirdi yani. Bana bakan bu gözler etraftaki onca gözü bir kenara itip benim gözlerimi aramış, bana bakmaya bilinçli bir şekilde kastetmiş olabilirdi.

Peki bu nasıl olmuştu? Nasıl olmuştu da birisinin hem de Cahit gibi akıllı bir şampiyonun dikkatini çekmiştim? Elimde ne kitap vardı ne başka bir şey. Öylece duruyordum. Öylece durmuş, arkadaşımın kivili oraletine bakıyordum. Bir hata yapmıyor, bir meziyet sergilemiyordum. Öylece durmak beni nasıl görünür kılıyordu? Heyecandan afallamıştım.

Görünüyorsam vardım ve varlığım, biri durmuş ona bakıyorsa demek ki iyi bir şeydi, ben iyi miydim yani? Vardım, iyiydim, yoksa bir de güzel miydim? Olabilir miydi? Bütün sorularıma cevap verir gibi gözünü benden ayırmadan bakıyordu. Cahitlerden bir Cahit bana bakıyordu. Gözlerim hâlâ şadırvanda, kalbimin giderek büyüdüğünü hissediyordum. Nihayet öyle bir an geldi ki kalbimin, bütün vücudumu kaplayacak kadar büyüdüğünü ve kuvvetle attığını hissettim. İşte o gün o dakika o yerde onu yazgıma diken bir göksel dikiştir, tıklar tıklar tıklar tıklar, böyle başladı.

Onun görebileceği yerlerde Zarifoğlu okumaya çekindim ama. Sanki bir mesaj veriyor gibi olurdu o zaman. Sanki sorulmamış bir soruya evet diyor gibi. Sanki başlamamış bir sohbeti sürdürüyor, evet evet ben de, diyor gibi. Yalan olmazdı gerçi bunlar ama utandım. Bunu da anlatılmamış hikâyemize ekledim. Biliyor musun diyecektim bir gün gururla; Ben Zarifoğlu'nun bütün kitaplarını okudum.

Cahit, küçük bir not gönderdi bir gün bana. Notun üstünde, "Rüzgârlar kaynaşıyor gözlerinde ve gözlerindeki rüzgârlar tek tek işgâl ediyor aklımdaki kaleleri tek tek..." yazıyordu. Bu uzun cümlenin yanına acemi, beceriksiz, minicik bir kalp çizmişti.

Bu ne demektir şimdi? İyi bir şey mi yapmıştı gözlerim, kötü bir şey mi? Bilmiyordum. Başka bir şey diyecek miydi? Bilmiyordum. Ben de bir şey demeli miydim? Bilmiyordum. Bu bilmemeler elimi kolumu bir nikâh gibi bağlıyordu ama onu biliyordum.

koridor içinde koridordan geçin

O ara bir rüya dadanmıştı uykularıma. Hep aynıydı ve aynı hâlâ.

Üstünde o meşhur balıkçı kazağı var, her zamanki gibi incecik, yüzü yarı yarıya dönük bana.

Cahit Bey diyorum, bakmıyor. Cahit Bey, uzaklaşıyor. Koşuyorum, sayın Zarifoğlu, koridor uzuyor uzuyor. Siz de mi sofralara oturamıyorsunuz, siz de mi doya doya yiyemiyorsunuz, ne kadar incesiniz diyorum. Hızla hareketleniyor. Bir kapıdan içeri giriyor. Peşinden gidiyorum. Anlamıyorum Cahit Bey diyorum

kapıyı açmadan, sesimi duyuyor sanıyorum, sesim titriyor, bana yardım edin, kapıyı tıkladıyorum, bazı şeyleri anlamıyorum. İçeriden ses yok, kapıyı açıyorum, bir odaya değil başka bir koridora açılıyor kapı. Orada, görüyorum, koridorun ortasında. Kollarımı göğsünde birleştirmiş.

Mesela diyorum, annem ölmüş tamam ama babam nerede, ona doğru yaklaşıyorum, koridor uzuyor. Zarifoğlu'nun yüzü bana yarı dönük hep, bir şey demiyor. Dayım neden biraz daha şey değil Cahit Bey, okulumuzun satranç şampiyonu Cahit neden biraz daha şey değil sayın Zarifoğlu, koridor uzuyor o uzaklaşıyor.

Karanlık birevDir gövdem, diyorum birden yüksek sesle. Onu ancak kendi cümleleriyle durdurabileceğimi düşünüyorum. *Mızrak geçer ışığı geçer geceyi dolduran karanlığı da*. Cahit Bey, bekleyin beni, anlayamıyorum okuduğumu neden, bana yazılanı okuyamıyorum neden? *Her şey karıştı çünkü öldün*. Bir şey söyleyin Cahit Bey. *Bakamıyorum başkalarının yüzünden başka yüze / kendime*. Bir kapı daha açılıyor, bir kapı daha, bir koridordan başka bir koridora, Zarifoğlu önde ben arkada. Duymuyor şairim beni. *Zayıf bir çocuk yüzü gülümsüyor / dikkatle bak / korku dolu bakışları / o boğulurken gülücükler saçılıyor*. Şiirinizi kavrayamadım büsbütün, ondan mı bu kaçıyorsunuz benden? Birden duruyorum.

Anneçığım sen yaslan koluma / dinle beni / bak ben bir eli sofranın altında / parmağına kimsenin duymadığı sesler çarpan / ürküp korkan bir evladınım, diyorum. Zarifoğlu'nun sözlerini kendi içime bağırıyorum artık.

Bütün koridorlar kararıyor.

Ter ve gözyaşı içindeyim, görmediğim bir duvara yaslanıyorum, sonsuz koridorlar içinde kaybettim Zarifoğlu'nu, açılmayan kapılar arasında, karanlıkta yitirdim onu. Korkuyorum. Sağa bakıyorum yok, sola bakıyorum yok, hiçbir şey yok. Koridorlar uzanıyor her iki yanımda, dar simsiyah bir yılan gibi koridorlar, koridorlar...

Hayır kalbim / yorulmadın / hayır hayır yıkıl daha.

Uyanıyordum.

düz devam edin

Haberini yengemden almıştım. Güzel, çok güzel bir yaz günüydü. Öğle uykusundan yeni uyanmıştım. Yüzümü yıkayıp saçlarımı ıslatmıştım. Mutfağa gittim. Masanın üstünde kocaman bir meyve tabağı vardı, içinde renk renk meyveler... Elimi hevesle meyvelerden birine uzattığım o an söyleyivermişti yengem. Şadırvandaki akıl küpü Cahit, okulumuzun satranç şampiyonu, o haziran günü

gözlerinde rüzgârların kaynaştığı başka bir kızla evlenmişti, ona teslim etmeyi seçmişti kalelerini.

O hazirandan sonraki aylar ve yıllar boyunca neredeyse benim kadar üzgündü yengem, beni sevebilecek birini bulamıyor olmamdan ötürü kızgındı hatta. Biri sevseydi beni rahat edecekti, bu görevi biri yapsaydı, kurtarsaydı onu bu sorumluluktan... Yengem... anneliğim... sevmiyor değildi beni, hayır, sevemiyordu. Başka çocukların hayalini kuruyordu yanımda; kendi çocuklarının... Sonra bana bakıyordu. Susuyordu ve sanki şöyle diyordu: Senin acı hatırın için duruyorum dayının yanında. Gidemediğim için gitmiyorum ama burada da değilim. Ne garip senin anneni, biricik dostumu; dayından, onun ağabeyinden çok sevmiş olmam, ne garip. Ne güzel ve ne faydasız senin annene benziyor olman. Sanki. Ne ben seninim ne sen benim, ikimiz de biliyoruz bu gerçeği. Diyordu. Bunları. Susarak. Sanki.

Ama aklımın başıma gelmesi için, dayımın da yengemin de benden ne istediklerini anlamam için bir şey olması gerekiyordu. Nihayet o da oldu.

Yengemin karyolasının altında -dayımla ayrı karyolalarda uyuyorlardı- bir kitap buldum bir gün. Kemalettin Tuğcu'nun, *Mavi Gözlü Bebek*'i.

Kimsenin sevmediği, pis, yaşlı, yarı deli bir kadın yatağının altında sarı saçlı mavi gözlü oyuncak bir bebek saklıyordu kitapta. Gün içinde ara ara beşiğinden çıkarıyor pışpışlayıp seviyordu bebeğini. Bütün bunları onunla aynı evde yaşamak zorunda kalan öksüz bir kız fark ediyor ve kadına o kadar yoğun bir şefkat gösteriyordu ki kadın iyileşiyordu. Sonra ikisi anne kız gibi oluyorlardı.

Kitabı bitirdiğimde o kadar sarsılmıştım ki bütün duygularımı uyuşturan bir acıma duygusu, yengemin bir bebeği saklar gibi bir kitabı ama kitaplar içinde bu kitabı sakladığını fark ettiğim o gün, saklamak için böyle bir kitabı seçtiğini gördüğüm o gün gelip oturmuştu içime. Mavi gözlü değildim, sarı saçlı değildim, bebek değildim, hayalindeki gibi değildim, ona ait değildim. Odasının bir yerinde de böyle bir bebek saklıyordu belki, bilmiyorum. Onu da görsem artık hiç dayanamazdım. Kitabı yerine koyup odasından çıktım.

O odadan çıkarken aslında sadece o odadan değil, o evden, o şehirden ve o hayattan da çıktığımı biliyordum.

koridorun sonunda karşınıza bir koridor daha çıkacak.

Dayım ve yengem üniversite okumaya, liseyi bitirdikten yıllar sonra, birdenbire karar veren yeğenlerini, evlatlıklarını başka bir şehre yollarlarken donuk ve

şaşkınlardı. Onlardan bana doğru esen yelin adı şaşkınlık ya da donukluk değildi ama; yorgunluktu. Bir öksüzü büyütmenin yorgunluğu. Yürümeyen bir evliliği sürüklemenin yorgunluğu. Çocuksuzluğun yorgunluğu. Neşelerini öldüren bir yorgunluk. Beni onlara küstüren bir yorgunluk.

Gittim.

Sadece Zarifoğlu vardı artık yanımda, bir tek onu taşımıştım eski hayatımdan yeni hayatıma. Bu küçük şehirde, bu daha küçük kampüste, bu daha da küçük fakülte bahçesinde, onun şifreli dizeleri hep benimle. İyice küçük kantininde otururken okulumun hep aynı mısralar virt gibi dilimde:

Sabırla titreyerek öyle yalın / ve kimsemiz olmadan oturacağız / kıyısında ayrılığın...

Ama bir gün...

Fakültenin ilan tablosunda bir afiş gördüm. O günden sonra aynı kitabın sayfalarını hızla çevirip başka başka dizeler buldu kalbim. Şöyle yazıyordu afişte:

Panele Davet. Panel Adı: Cahit Zarifoğlu Şiirindeki İmgeler.

Alt başlık: Sofra, Dağ, Anne Olarak Kadın ve Anne Karnı.

Konuşmacı: Cahit ...

İlanı dikkatle tekrar tekrar okumuştum:

PANELE DAVET. PANEL ADI: CAHİT ZARİFOĞLU ŞİİRİNDEKİ İMGELER. ALT BAŞLIK: SOFRA, DAĞ, ANNE OLARAK KADIN VE ANNE KARNI. KONUŞMACI: CAHİT ...

Demek bir âdemoğlu üstelik bir başka Cahit yeni bir Cahit, Zarifoğlu'nu kavramıştı. Bir Cahit, hayatın ve hayatımın sırrını çözmüştü. O kadar ki bize de anlatacağı tek tek Zarifoğlu'nu ve imgelerini. Onu anlayınca tüm Cahitleri anlayacaktım. Tüm sesleri ve sessizlikleri. Söylenen ve söylenmeyen her sözü. Anne olarak kadını, anne karnını -çünkü bir çocuğun annesine sarılırken başını yasladığı yerdir yani bir çocuğun doğduktan sonra da dünyadaki özbeöz yeridir anne karnı- ve onun ne menem bir şey olduğunu...

Tüm yazgımı...

....

....

Ama öyle olmadı.

Hiç öyle olmadı.

-Uykum geliyor kaderim yorula geliyor buz gibi eller / Bu yaz hayatı beğenemedim aklımda kandan gökdelenler

RÜVEYDA DURMAZ KILIÇ

BİR KÜÇÜK BURUN MESELESİ

Yine de masumdun; başkası olsa herkes ölsün isterdi. İstemedin.

Orada durdun; kendi sesini, çılgınlığını hiç bu biçimde duymamıştın. Acının seni parçalamasından korktun, aslında korkmadın; bunu gerçekten de istedin.

Bir burun ne kadar önemli olabilirdi ki insanın hayatında. Gogol'un "Burnu" değildi bu şüphesiz. Olsa, müthiş bir ironisi olurdu hatta keyifli bir anlatı da çıkardı bu hikâyeden, çıkmadı.

Yedi aydır içinde uyuyan bir acı varmış, hiç ihtimal vermemiştin oysa. Neden benim bedenimi seçsin ki böyle bir yazgı, canım ne, kilom ne benim dedin. Ama sabrını iyi biliyordun, her kederden kendine hikmet devşiren inadını iyi tanıyordun, hele o arsız yaşama gücün var ya, onun zaten ruhunu ezber etmiştin. Sanırım bundandı her şey.

Kilosu, boyu iyi ama yüzünde bir tuhaflık var, dedi doktor. Burnu hiç gelişmemiş. Bu önemli bir işaret çünkü zihinsel bir engel var, dedi. Zihinsel bir engel. Muazzam bir felsefe konusu. Zihin nedir? Engel ne? Kime göre, neye göre? Descartes, Platon, Aristoteles halt etmiş. Sıkıysa bu felsefeyi karnında taşıyan sana sorsunlar. Al işte bir de ontolojik boyut kazandı konu.

Aslında kız çocuğuna yakışmaz mı küçük bir burun? Ama bilim öyle demiyor, doğduğunda bebeğin bu yüzünü görüp reddeden anneler varmış. Oysaki senin için konu; birbirinize en yakın olduğunuz yer, karnının içi, ilk yuva, dünyanın en güzel tümseği ve içinde küçücük bir burun sadece. Meğer nelere gebeymişsin de haberin yokmuş.

Bir an önce karar vermeliydin. Zamanın, tıbbın, insanların çok acelesi vardı. Her şeye rağmen doğmalı mıydı yoksa ona veda etmek bir iyilik miydi? Benim bedenim, benim kararım artistliği de hikâyeymiş bunu da öğrendin el birliğiyle. Şimdi de çıktı mı karşına kötülük felsefesi.

Karnındaki bir kusur olamazdı. Masumiyet ve hastalık bir araya böyle gelmemeliydi. Hastalıkla insan günahlarını döker derler, daha hiçbir günahı bile yoktu onun. Hatta bu hâliyle daha da kusursuzdu.

İlk kavuşmayı düşündükçe, başlayacak olan bir sevincin aynı anda nasıl büyük bir acıyla beraber olabileceği tarifsizdi. Gerçek gayb de buydu işte. Görmeden sevmek buydu.

Gün doğmadan neler doğar dediler. Ama karnındakinin doğmasından korktular. Anadolu irfanı da ortak akıl da işin içinden çıkamadı.

Sen, vaktin çocuğu olmayı seçtin. Süreçleri sevmen de bu yüzdendi çünkü sonuçların seni aşan tarafını iyi biliyordun. İki ay sonrasında gelecek sonucun hesabını yapmadın. Sevdin, duruşunu yokladın, bir de böyle annelik neydi, onu anladın. Karnındaki tekmelerle konuştun onunla, benimsin her şeyinle benimsin dedin. Boşuna mı okudun Byung- Chul Han'ı. Tam tamına *Güzeli Kurtarmak* buydu işte. O küçük burnun yerleştiği suratın güzellik değerini kimseye bırakmadın.

Senden daha merhametli çıktı o küçük burun. Kendisinin başına gelecekleri zaten anlayacak değildi. Zihinsel engelin böyle de iyi bir yanı vardı. Ama anneliğinin başına geleceklerini anlamış gibi o kalbi, senin karnında durdurdu yazgın. Anne karnının, aynı zamanda bir mezar olabileceğini de böyle öğrendin.

O gün geldiğinde istersen daha uzak bir yere gömelim, demişlerdi. Sen mümkün olsa evinin balkonuna alıp, onu oraya koymak isterdin. Çünkü başka türlü var etmeyi düşünemiyordun. Sana göre sevmek buydu; her an onu yaşatmak, aklında tutmak.

Bu, asla yasını bitirmemek ya da yaşadıklarını kabul etmemek değildi. Aksine tümüyle anlamak, kavramak, hazmetmek, yaşatmanın başka türlü de bilmek, böyle de sevebilmektir. İstedığın gibi evine en yakın mezarlığa koydular.

Her gün işe giderken ve dönerken onu oradan alıp eve götüremeyişin daha da çok evlat yaptı onu sana. Baharı bekledin, kasa kasa aldığın çiçekleri tırnaklarını dolduran toprağa ekerken ölümden fıskıran hayatı sevdin.

Sonsuzluk nöbetindeydi evladın. Paralel evrenler, zamanlar arası geçiş, simülasyon ya da adı neyse tüm bu metafizik hat, böyle kuruluyordu bir mezarla aranda. Neredeydi şimdi? Bir toprağın altında mı sadece? Ama vardı; insan olmuştu bir kere, peki şimdi devamı nerede?

Yeryüzünde bir kere bile alamadığı nefesini, anne rahminden başka bir Rahim'e uğurladın. Yüzünü görme hakkını sonsuzluğa sakladın. O kadar imkânsızdı ki sağlıklı bir kavuşma ihtimali, sen yine de buna inanıp adını Mucize koydun.

Bu hep böyleydi. Sayısız kez insan olmak içindi tüm bu inanın. Şairin dediği gibi "insan ölüme değil, ömre içerliyordu."